

Jouke de Vries

Speech gehouden op maandag 31 augustus 2026, ter gelegenheid van de opening van het Academisch Jaar 2026-2027, Rijksuniversiteit Groningen (RUG).

Dames en heren,

De zomer geeft meestal inspiratie voor deze speech bij de opening van het Academisch Jaar.

Deze vakantie was ik onder de indruk van Haaland.

Niet zozeer vanwege het voetbal van Noorwegen, maar door de “Viking-row-act” die hij met zijn team, de staf en de supporters uitvoerde.

- Filmpje Haagland -

U ziet, het leidt tot een vrolijke samenwerking, een gecoördineerde actie, waar het publiek bij betrokken is. Het is een metafoor voor het bestuur dat wij de komende jaren nodig hebben.

Omdat u al een tijdje stil zit zou ik deze act graag met u in de kerk uitvoeren.

Het is wetenschappelijk verantwoord, want er was één supporter die niet meedeed.

De Vikingen roeiden niet volgens hem, maar zeilden.

Wetenschap is twijfel!

Dames en heren,

De Rijksuniversiteit Groningen zoekt een nieuwe voorzitter.

Daar is een advertentie voor verschenen.

Deze advertentie heeft veel aandacht gekregen, vooral vanwege het modieuze taalgebruik.

De term vijfde generatie universiteit, wekte verbazing

Ik ga mij natuurlijk niet bemoeien met mijn opvolging,.....

maar het volgende moet de komende jaren wel gebeuren:

Het verder ontwikkelen van de Universiteit Groningen als 5^e generatie universiteit.

De vijfde generatie impliceert dat er al vier generaties zijn geweest. Deze zijn bedacht door Ronald Berger.

De eerste generatie richtte zich op het onderwijs (bijvoorbeeld de Universiteit van Bologna)

De tweede generatie op onderwijs en onderzoek (bijvoorbeeld de Humboldt Universiteit; het ideaal van Klaas van Berkel)

De derde generatie maakt een koppeling met de maatschappij en het bedrijfsleven (MIT in Boston)

De vierde generatie verbindt zich met de industrie en creëert triple helix samenwerkingsverbanden (bijvoorbeeld de Technische Universiteit Eindhoven&Brainport)

De Rijksuniversiteit Groningen wil een vijfde generatie universiteit zijn. Het heeft alle voorgaande generaties in zich en onderscheidt zich door de samenwerking tussen de clusters Science & Engineering, het Medische cluster en Social Sciences & Humanities. De RUG heeft alle disciplines in huis. Door het maken van deze verbindingen is de Universiteit van Groningen steeds meer een brede en technische universiteit. Zo zullen wij ons ook steeds meer positioneren: brede en technische universiteit.

De groeiende samenwerking tussen de drie clusters is een mogelijke oplossing voor de legitimatiecrisis waarmee de sociale en geesteswetenschappen op dit moment wereldwijd worden geconfronteerd en de sterke opkomst van de technische wetenschappen met de medische technologie daar tussenin.

De vijfde generatie universiteit is een universiteit, die zijn sterktes verbindt met het bedrijfsleven en de overheid. Het is een veerkrachtige en verbonden netwerkuniversiteit. Het zijn niet 11 faculteiten, maar het is één organisatieruimte waarin een zwerm drones vliegt, die snel op elkaar kunnen reageren om nieuwe coalities te vormen. Het is een wendbare universiteit.

Eindhoven heeft een comparatief economisch voordeel, namelijk ASML, als internationaal topbedrijf in de semi-conductor industrie. Het bedrijf is door Peter Wennink tot grote hoogte gestuwd. Dat komt omdat hij de lange termijn centraal stelt en niet de korte. Het Noorden kent geen ASML. De economie van Noord-Nederland wordt gedomineerd door het midden- en kleinbedrijf. Binnen deze economie is een waaier van thema's aanwezig waar wij tot innovatie en verhoging van de arbeidsproductiviteit kunnen komen.

De komende jaren zullen die thema's uitgangspunt moeten zijn om innovatie-eco-systemen tot ontwikkeling te brengen. Daar zijn de Universiteit van het Noorden en Jacob Klompien, hard mee aan de slag: rond de scheepsbouw, rond duurzame chemie, rond de AI-fabriek, rond biotechnologie, rond medische technologie en rond energiezuinige computers, rond water en watertechnologie.

Maar omdat technologie alleen niet voldoende is om de grote maatschappelijke transities voor elkaar te krijgen is een inhoudelijk vernieuwd SSH-cluster nodig. De sociale en geesteswetenschappen zullen fundamenteel moeten nadenken of zij de goede koers op dit moment te pakken hebben.

Om dit allemaal voor elkaar te krijgen hebben wij veel talent nodig. Daarom zijn wij voor het aantrekken van internationaal talent en onderschrijven wij de talentstrategie van de minister. Door de demografische ontwikkelingen is er een gebrek aan mensen in het Noorden. De Universiteit van Groningen blijft daarom een internationale universiteit, wat een deel van de politiek er ook van denkt. De wetenschap is per definitie internationaal. Daarbij zullen wij ons moeten realiseren dat de wereldorde aan het veranderen is en dat dit al zichtbaar is in de "rankings" van de universiteiten: het Oosten rukt op en het Zuiden zal dat doen. Gelukkig staat Groningen met Utrecht in de top-100 van de wereld. Groningen nummer 84: een topprestatie van een universiteit in de periferie.

In ons uitgebreide internationale netwerk willen wij de kern in het Noorden verder versterken. Daarmee doel ik op Noord-Nederland en Noord-West-Duitsland. Wij werken steeds intensiever samen met twee Duitse universiteiten: de universiteit van Oldenburg en de Universiteit

van Bremen. Daarnaast willen wij de samenwerking met Hamburg en de universiteiten in Scandinavië verder versterken. De universiteiten van Oldenburg en Bremen- president Ralph Brüder en rector Jutta Günther - hebben onlangs hun nek ver uitgestoken. Geïnspireerd door de Universiteit van het Noorden is de North-West-Alliance in Duitsland opgericht en ik hoop dat Berlijn, maar ook onze minister van OC&W, het zeer inspirerende Exellenz-voorstel van Oldenburg en Bremen, waarin Groningen participeert, gaat belonen.

Gelukkig heeft ook Haaland het Noorden internationaal weer op de kaart gezet!

“Row, University of Groningen, Row!”

Jouke de Vries is voorzitter van het College van Bestuur van de Rijksuniversiteit Groningen (RUG).

Opening Academisch Jaar

Haaland: Viking-row-Act

De RUG zoekt een nieuwe voorzitter

Modieus taalgebruik: 5^e generatie

Voordeel Eindhoven

Peter Wennink

We hebben veel talent nodig

Internationale universiteit

RUG ook dit jaar in de top-100 van de Shanghai ranking

Veel talent nodig

Noord-West-Duitsland

Haaland zet het Noorden op de kaart:

Row-university of Groningen-Row.